

træder paa den rette Giers Begiue og som disponerende over dem, medens derimod med Hensyn til Stiftelser, der have en privat Character, en Lov, som den foreliggende ganske maa blive at sætte i Classe med en Tvangslow. Men affæet fra disse Grunde, der i og for sig ere fuldkomment tilstræffelige for mig, til ikke at kunne slutte mig til Lovforslaget, er der ogsaa et andet Hensyn, som jeg forrige Gang tillod mig at fremhæve og fremdeles endnu troer at maatte gjøre gjældende, og som forekommer mig at maatte gjøre det indlysende, at en saadan Lov vil være i højeste Grad urigtig. Det er nemlig dette, at paa de nævnte tvende Gødsfer er Salgsvirksomheden i fuld Gang; der sælges Gøds, og det til en moderat Priis. Jeg har ikke faaet Oplysning om, hvormeg det er solgt i indværende Aar; men til den 1ste Januar, 1865 var der paa Bemmetofte solgt omtrent Halvdelen af Gødsfer, ca. 60 Bøndergaarde med 360 Tønder Hartkorn, til en Priis af 1,186 Rd. pr. Tønde Hartkorn, omtrent 135 Rd. pr. Tønde Land, en Priis, som vistnok Enhver maa kalde moderat, og paa Vallø er der solgt omtrent 30 Bøndergaarde til en Priis af 1,200 Rd. pr. Tønde Hartkorn, naar Arvefæstefgiffen, 4 Tønder Byg pr. Tønde Hartkorn, capitaliseres. Hertil kommer endvidere, at der med disse Salg har været forbundet moderate Salgsvilkaar med Hensyn til Udbetaling, Forsrentning osv. Jeg troer, at en Lov, som denne paa ingen Maade vil gavne Beboerne paa de nævnte Gødsfer, i hvis Interesse den aabenbart skulde være; thi vil man see hen til, hvad Priiserne have været efter de Taxationer, der ere ffete i Henshold til Loven af 24de April 1860, har Middelpriisen der været circa 1,500 Rd. pr. Tønde Hartkorn, altsaa ikke saa lidet over den Priis, hvortil der er blevet solgt paa Vallø og Bemmetofte ad Frivillighedens Wei. Jeg skjønner derfor ikke rettere end, at man af flere Grunde handler urigtigt i at fremme denne Lov og staa stemme imod dens Overgang til 2den Behandling.

Casse: Alt, hvad jeg vil sige i Anledning af, hvad det ærede Medlem for Holbæk

Amts 2den Valgfred (Tscherning) har ansørt, er, at jeg vil bede Thinget have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvad der er yttret af Mindretallet i den af det ærede Medlem citerede Betænkning. Man vil deraf see, deels at hans Referat af et særdes væsentligt Punkt i Betænkningen ikke er aldeles nøjagtigt, deels at de Argumenter, som ere benyttede af Fleertallet, mangle Begrundelse, og at de i alt Fald, selv Rigtigheden af dem forudsat, maatte lede til ganske andre Resultater end til, at det paa-gjældende Bøndergods skulde kunne sælges. Den hele Beviisførelse af Mindretallet kan neppe efterlade Tvivl om, at det, at vedtage denne Lov langt mere vilde være at komme ind paa en Tvangslow end, naar man vilde paalægge Lehnbesidderne at afhænde deres Bøndergods.

Justitsministeren: Denne sidste Ytring af den ærede Taler, kan jeg ikke ganske tiltræde, og det første Punkt, jeg ved denne Sags Behandling anseer det rigtigt at fremhæve, er, at hvad Udfald den end faaer, kan den ikke afgive nogen berettiget Grund til at slutte til, hvorledes man vil forholde sig ligeoverfor det private Fæstegods, hvortil jeg regner Lehn og Stamhuse. Jeg troer, at der er en temmelig væsentlig Forskjel mellem offentlige Stiftelser paa den ene Side og Lehn og Stamhuse paa den anden, navnlig den, at Besiddere af Lehn og Stamhuse have en ganske anden personlig Interesse i Gødsfer end Bestyrerne af offentlige Stiftelser. — Derimod forekommer det mig, at Meget taler for den af det omtalte Udvalgsmindretal yttrede Anskuelse, at der er særegne Forhold tilstede med Hensyn til Vallø og Bemmetofte Gødsfer. Det er vel ganske vist, at de i deres Oprindelse ikke ere meget forskellige fra flere af de i Loven af 24de April 1860 omhandlede Stiftelser; men der bliver dog altid det tilbage, at den nævnte Lov kun omfatter saadanne Stiftelser, som Staten bestyrer igjennem sine Embedsmænd, imedens disse tvende Klostre bestyres af Mænd, der vel — idetmindste for det enes Vedkommende — ere udnævnte af Kongen, men dog ikke bestilte som Embedsmænd, idet de udføre dette Hverv ifølge særlig